

Adaptační opatření v Praze

Co jim brání v realizaci

**Výsledky kvalitativního a kvantitativního mapování
zkušeností a stanovisek zástupců veřejné správy
a vybraných městských společností**

Mgr. Petra Kolínská
Mgr. Reza Vlasáková

Zelený kruh

Obsah

Předmluva	3
Výstupy z hloubkových rozhovorů	4
Příklady dobré praxe	6
Bariéry a problematická místa	7
Náměty na zlepšení	9
Výsledky anketního průzkumu	12
Sběr dat a metodologie	14
Analýza dat a metodologie	15
Respondenti	16
Zkušenosti s přípravou a realizací adaptačních opatření	19
Překážky při výsadbě stromů v uličním prostředí	21
Překážky při přípravě a realizaci prvků HDV	24
Překážky v oblasti plánování výstavby	27
Překážky v oblasti organizace práce a komunikace mezi aktéry	30
Co by pomohlo k efektivnější přípravě a realizaci	33
Závěr	37

Předmluva

Výzkumná zpráva vznikla v rámci projektu **Adaptační opatření v Praze, a co jim brání v realizaci** v roce 2022. Obsahuje výstupy z kvalitativního a kvantitativního průzkumu. Zpráva je určena pro veřejnou správu a volenou reprezentaci hlavního města Prahy a městských částí. Vaše připomínky či dotazy k tématu uvítáme na adrese kancelar@zelenykruh.cz.

Petra Kolínská,
Zelený kruh

Seznam zkratk

DOSS – Dotčené orgány státní správy

DPP – Dopravní podnik hlavního města

HDV – Hospodaření se srážkovými vodami

HOM – Odbor hospodaření s majetkem

HMP – Hlavní město Praha

IPR – Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy

MČ – Městská část

PSP – Pražské stavební předpisy

Standardy HDV – Standardy hospodaření se srážkovými vodami
na území hlavního města Prahy

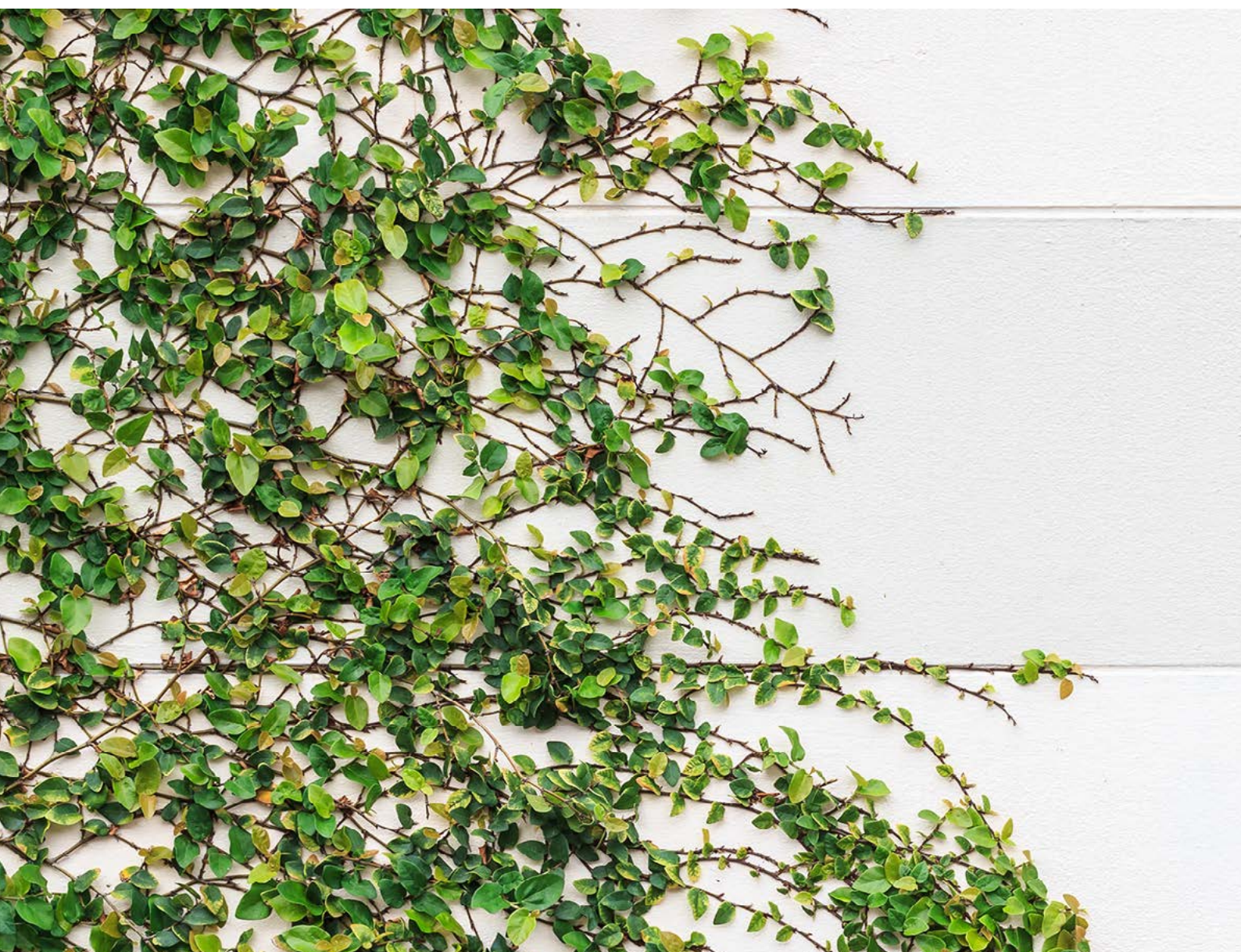
TSK – Technická správa komunikací, a. s.

ZPF – Zemědělský půdní fond

Výstupy z hloubkových rozhovorů

**na téma mapování bariér
při přípravě a realizaci
adaptačních opatření v Praze**

Úvodní informace

Hlubkové rozhovory jsme vedli v rámci pěti setkání (dále také focus skupiny) s celkem jedenácti subjekty v období leden–březen 2022. Konkrétně šlo o městské části Praha 2, Praha 5, Praha 6, Praha 7, Praha 12 a Praha 14, městské společnosti Pražská vodohospodářská společnost, Pražské vodovody a kanalizace, Technická správa komunikací a dále Institut plánování a rozvoje a Odbor ochrany prostředí Hlavního města Prahy. Setkání obvykle trvala dvě hodiny a byla rozdělena na část otázky–odpovědi a volné komentáře respondentů.

Níže shrnujeme hlavní body ze všech setkání. Roztříděny jsou na

1. příklady dobré praxe
2. identifikované bariéry
3. doporučení, na co se zaměřit při jejich odstraňování.

1. Příklady dobré praxe

- Změna hospodaření na zemědělské půdě (Praha 12).
- Mapa s místy pro výsadbu stromů v ulicích (Praha 7).
- Inovativní projekty díky spolupráci s ČVUT (Praha 6).
- Konference a dotační programy jako motivace k realizacím.
- Možnost získat know-how ze zahraničí.
- Vznik Platformy Modrozelené infrastruktury.
- Správa všech stromořadí předána TSK.
- Schváleny Standardy HDV – akce realizované podle nich mj. usnadňují převzetí do majetku města a následnou údržbu.
- Rekonstrukce Smetanova nábřeží (uspořádání sítí a pásu pro stromy, řešení HDV).

2. Bariéry a problematická místa

Organizace, spolupráce, komunikace, datové podklady

- Slepá místa v organizační struktuře úřadu, pro nové výzvy nejsou připravena tabulková místa.
- Nedostatek kvalifikovaných lidí (problém s ohodnocením) pro nové oblasti (např. energetický management).
- Celková větší časová náročnost projednání u inovativních projektů.
- Nedostatečná komunikace mezi aktéry při přípravě rekonstrukcí (typicky MČ, TSK, DPP a HOM).
- Nevyřešená evidence travnatých ploch – chybí celkový přehled o tom, kdo je má ve správě.

Úprava legislativy / politické zadání

- Absence legislativy zaměřené přímo na ochranu klimatu – např. zákon č. 114/1992 Sb. nemá přímou vazbu na klima, chrání jednotlivé vzácné druhy, ale ne třeba suchý polder.
- Požadavky památkové ochrany jsou často v rozporu s požadavky modrozelené infrastruktury.
- Metodiky jsou nezávazné a nelze vyžadovat jejich respektování.

- Velké množství změn územního plánu (nelze kvalitně připomínkovat a pohlídat koncepční zájmy města).
- Nízká ochrana zemědělského půdního fondu – co se nepohlídá v územně plánovací dokumentaci, už se v navazujících řízeních neochrání.
- Nejasné, jak se nakládá s ornici, která se odváží po záboru ZPF. Nedostatek vhodných míst pro ukládání ornice.
- Chybí vhodná místa pro výsadbu stromů (sázení v parcích místo v ulicích – souvisí s požadavky na ochranu inženýrských sítí).

Osvěta, vzdělávání

- Nedostatek projektantů, kteří používají nové přístupy.
- Stromy versus parkovací místa – veřejnost leckdy preferuje parkovací místa.
- Metodiky jsou někdy příliš odtržené od možností a potřeb praxe.

3. Náměty na zlepšení

Organizace, spolupráce, komunikace, datové podklady

- Změna přístupu vtělená do strategických dokumentů si žádá personální kapacity a finance.
- Průřezová témata by se měla řešit pro celý magistrát z jednoho místa (klimatický koordinátor).
- Specialista na modrozelenou infrastrukturu jako interní pracovník úřadu / městské společnosti.
- Zlepšit koordinaci správců sítí mezi sebou a s městskými částmi / hlavním městem při přípravě investičních akcí – mít společné koordinátory investic.
- Zlepšit komunikaci mezi městskými částmi, hlavním městem a DOSS (např. dávat městské projekty, typicky při rekonstrukci škol, k posouzení odborným pracovištím v rané fázi přípravy).
- Sledovat finanční udržitelnost adaptačních opatření (zejména HDV) – nezapomínat na výdaje potřebné na údržbu a náklady spojené s generální rekonstrukcí v budoucnosti.
- Důraz na údržbu a správu při přípravě rozpočtů.
- Péče o travnaté plochy – jasně vymezit, kdo se stará a jak.
- Při přípravě územně analytických podkladů více zapojovat odbory magistrátu.

Úprava legislativy / politické zadání

- Upravit legislativu pro aktivity na zemědělské půdě (umožnit sázení stromů bez vyjmutí ze ZPF).
- Zpoplatnit odvod srážkových vod z pozemku vlastníka.
- Stanovit povinné finanční odvody za kácení stromů (zdroj pro zvýšené finanční nároky na sázení stromů v ulicích).
- Ochranná pásma sítí – upravit pravidla s ohledem na umístování HDV a stromů (těm stanovit také závazně ochranná pásma).
- Výsadbový pás uvedený v PSP propsat do národní legislativy.
- Kabelovody pro sítě (nitkaře) stanovit jako povinné (PSP jen doporučují).
- Zjednodušit proces povolování zelených střech (dnes dvě řízení – stavební a vodohospodářské).
- Legislativně posílit podmínky pro smlouvy mezi soukromými investory a městskými částmi.
- Udělat Standardy HDV závazné (min. v rámci městských společností a městských částí).
- Chránit vnitrobloky před zástavbou a zpevnováním ploch.

Osvěta, vzdělávání

- Posílit veřejnou osvětu o funkci stromů ve městě (množství × kondice stromů).
- Zpracovat přehled adaptačních opatření pro různé typy zástavby – zohlednit v nich finanční náročnost údržby nových opatření.
- Zřídit konzultační místo na magistrátu – prostor pro sdílení zkušeností (i zahraničních).
- Nesoutěžit veřejné zakázky jen podle nejnižší ceny – sdílet know-how, které mají ohledně veřejných zakázek TSK a IPR.
- Posílit osvětu, jak funguje HDV, vůči profesní komunitě i laické veřejnosti.
- Posílit osvětu pro zadavatele projektů / veřejných zakázek.
- Vyčíslit ekonomické náklady a přínosy opatření.

Výsledky anketního průzkumu

**na téma mapování bariér
při přípravě a realizaci
adaptačních opatření v Praze**

Úvodní informace

Text shrnuje výsledky **on-line anketního průzkumu** mezi zástupci veřejné správy a městských společností a organizací. Průzkum proběhl v rámci projektu **„Adaptační opatření v Praze, a co jim brání v realizaci“**. Projekt je realizován asociací neziskových organizací Zelený kruh a byl finančně podpořen Magistrátem hl. m. Prahy.

Cílem projektu je **zmapovat překážky naplňování adaptačních opatření očima úředníků veřejné správy a městských organizací**, kteří mají s touto agendou přímou každodenní zkušenost. Překážky při přípravě a realizaci adaptačních opatření mohou být např. legislativní, komunikační, finanční, kompetenční, ale i další. V rámci anketního průzkumu jsme se zaměřili především na **osobní pracovní zkušenosti respondentů spojené s tímto tématem**.

Anketní průzkum **navazuje na sérii hloubkových skupinových rozhovorů (focus groups)** s vybranými zástupci hlavního města, městských částí a městských organizací, které proběhly v období od ledna do března 2022. Na základě informací z této úvodní kvalitativní části výzkumu byl sestaven elektronický dotazník na platformě Survey Monkey. **Sběr dat probíhal formou on-line dotazníku od 17. května do 3. června 2022**. Výsledky ankety slouží jako podklad pro Odbor ochrany prostředí MHMP a zastupitele hlavního města Prahy a jednotlivých městských částí.

1. Sběr dat a metodologie

Dotazník obsahoval celkem 17 otázek v rámci 7 tematických sekcí:

1. Zkušenosti respondentů s přípravou a realizací adaptačních opatření
2. Výsadba stromů a péče o ně
3. Hospodaření s dešťovou vodou
4. Plánování výstavby a rozvoj města
5. Organizace práce a komunikace mezi aktéry
6. Co by pomohlo pro efektivnější přípravu a realizaci adaptačních opatření v Praze
7. Základní informace o respondentech

Otázky dotazníku tvořily baterie podotázek zaměřených na **hodnocení potenciálních překážek přípravy a realizace adaptačních opatření** ve zvolených tematických oblastech. V další části dotazníku jsme se respondentů ptali, která opatření by podle nich mohla přípravu a realizaci adaptačních opatření v Praze usnadnit a zlepšit. V každé sekci dotazníku měli respondenti **možnost doplnit individuální zkušenosti či dovysvětlit své postoje v otevřené otázce** formou volného komentáře.

Dotazník byl distribuován **pomocí webového odkazu**, na němž respondenti vyplňovali dotazník samostatně pomocí počítače nebo mobilního telefonu. Žádost o vyplnění dotazníku byla rozeslána emailem na předem vytvořenou databázi kontaktů konzultovanou s expertkou Odboru ochrany prostředí MHMP (dále jen OCP).

2. Analýza dat a metodologie

Výběr respondentů proběhl na základě předchozího monitoringu kontaktů, konzultace s expertem OCP MHMP i osobních doporučení během úvodního semináře a série hloubkových rozhovorů. Při výběru respondentů jsme se snažili **oslovit co nejširší spektrum zaměstnanců městských subjektů, kteří se tématem adaptace na změnu klimatu profesně zabývají** anebo s ním v rámci své pracovní agendy alespoň částečně přichází do styku.

Kompletní dotazník od začátku do konce vyplnilo

95 respondentů. Celkem se do vyplňování dotazníku zapojilo **134 respondentů**, kteří odpověděli alespoň na první sadu otázek mapující jejich dosavadní zkušenosti s přípravou a realizací adaptačních opatření. Použitý dotazovací nástroj Survey Monkey ukládá odpovědi respondentů po každé uzavřené stránce dotazníku, do analýzy jsme tedy mohli zahrnout i odpovědi respondentů, kteří dotazník nevyplnili až do konce. U počátečních otázek tak bylo možné pracovat s větším počtem odpovědí než u konečných.

Uzavřené otázky s využitím odpovědních škál byly zpracovány **kvantitativní analýzou pomocí sledování absolutních a relativních četností.** V sériích postojových otázek respondenti odpovídali na škále od 1 do 5 (1 = rozhodně souhlasím, 2 = spíše souhlasím, 3 = tak napůl, 4 = spíše nesouhlasím, 5 = rozhodně nesouhlasím). Doplňující otevřené otázky s volnými komentáři byly vzhledem k nízkým četnostem zahrnuty do obsahové analýzy jako samostatné narativy s plným informačním potenciálem doplňující odpovědi.

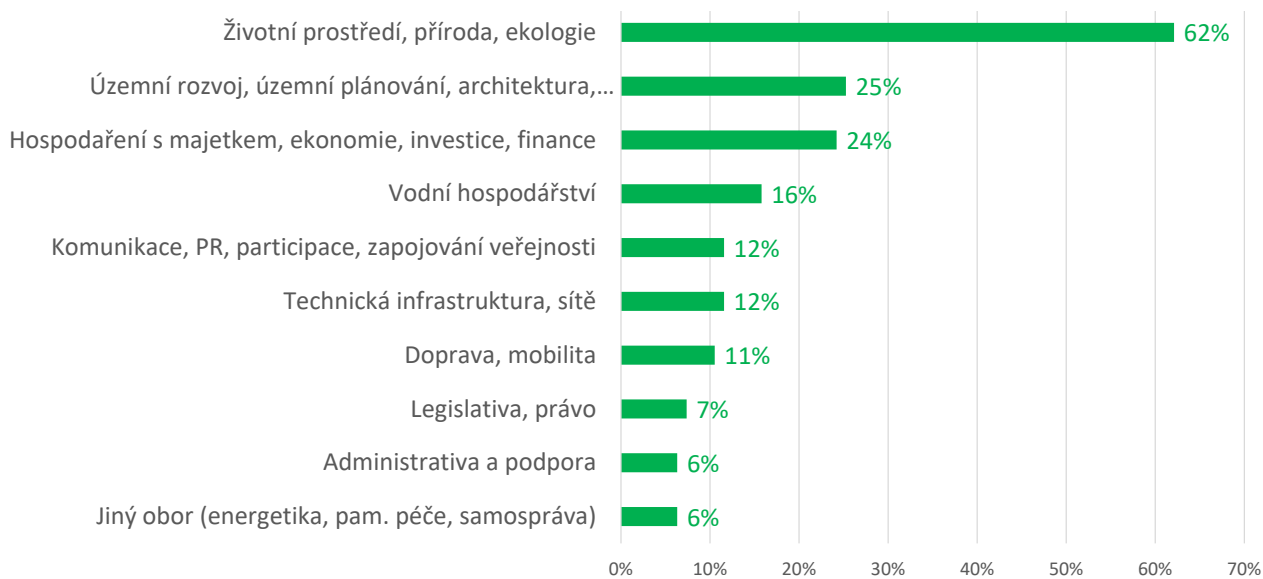
3. Respondenti

Soubor respondentů tvořili zaměstnanci Magistrátu hl. m. Prahy, jednotlivých městských částí a městských organizací a firem, kteří se při své práci setkávají s tématy životního prostředí, udržitelného rozvoje a adaptace na změnu klimatu.

V nejvyšší míře se do ankety zapojili respondenti, jejichž **profesní obor či hlavní oblast pracovní agendy je životní prostředí, příroda, ekologie (62 %)**. Čtvrtina respondentů se zabývá územním rozvojem a plánováním, architekturou či urbanismem (25 %), stejný podíl respondentů se věnuje hospodaření s majetkem, ekonomii či oblasti financí a investic.

Více než **polovina respondentů pracuje na jedné z městských částí (56 %)**, necelá **třetina pracuje na Magistrátu hl. m. Prahy (31 %)**, ostatní pracují pro některou z městských organizací či firem (13 %). Anketu vyplnili respondenti z celkem 26 různých městských částí (dále jen MČ), šesti různých odborů magistrátu (dále jen MHMP) a 6 městských organizací či firem.

Respondenti: profesní obor, oblast pracovní agendy

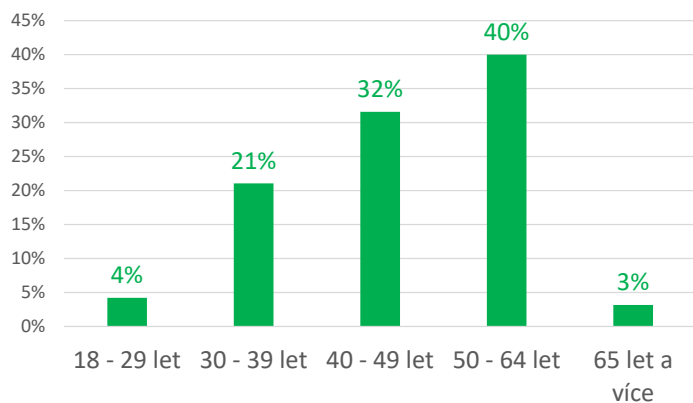

Celkem respondentů N = 95.

Respondenti zde mohli vybrat více možností.

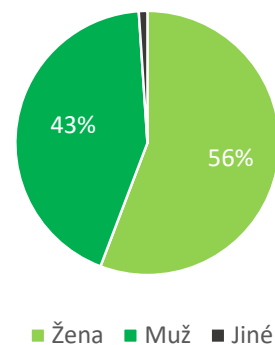
7

Respondenti: věk

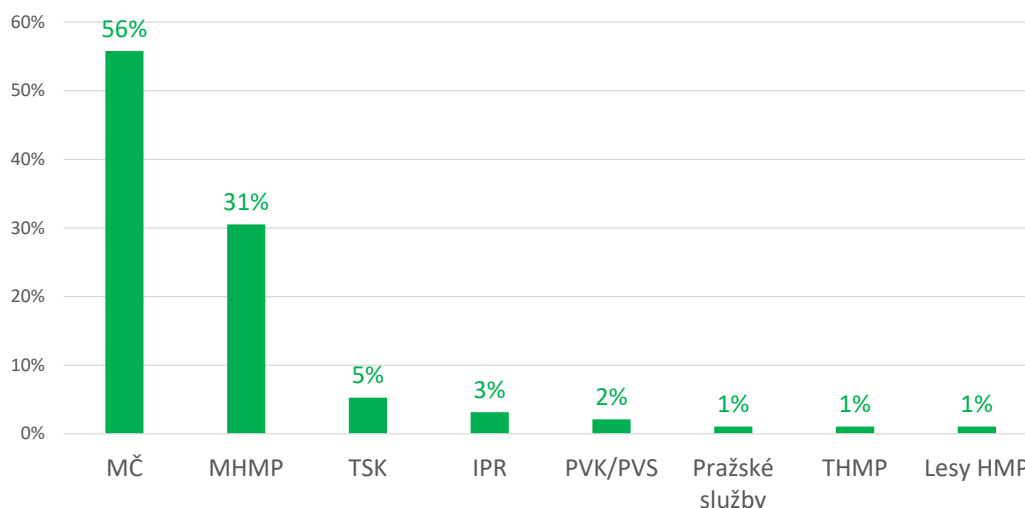

Celkem respondentů N = 95.

Respondenti: pohlaví

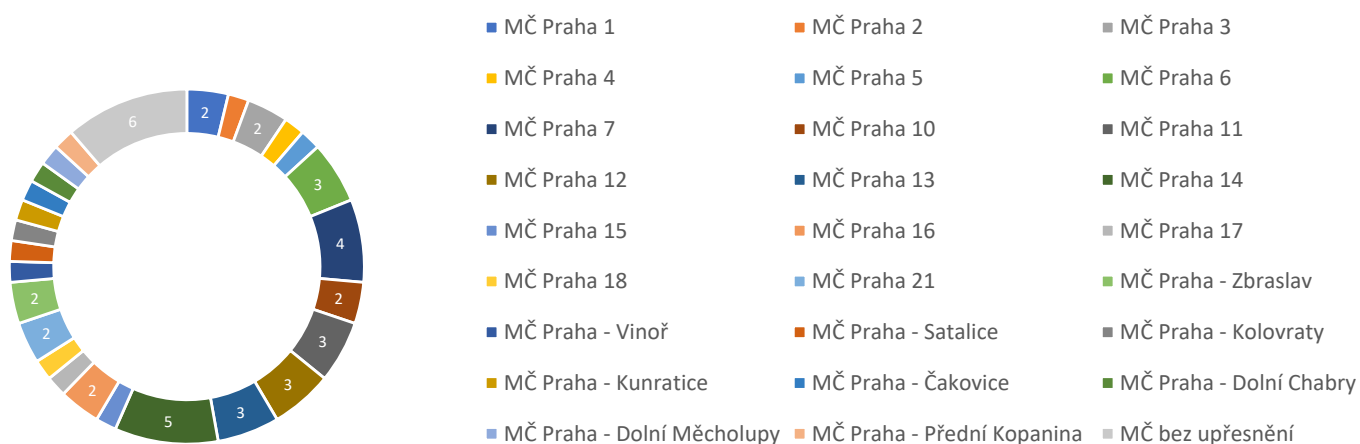

Respondenti: instituce

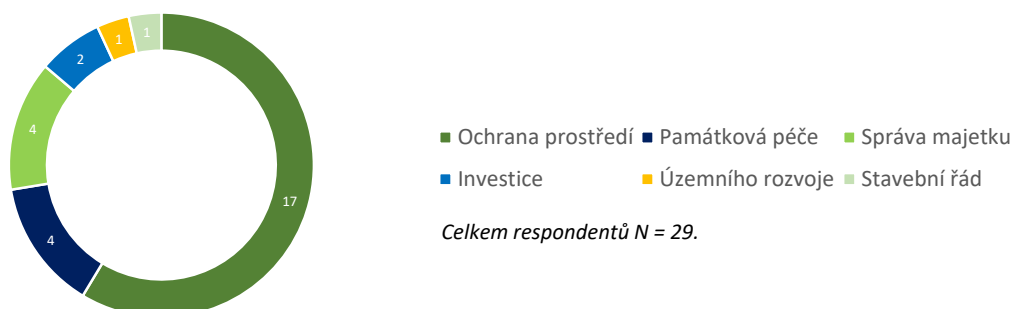
Celkem respondentů N = 95.

Respondenti: městské části

Celkem respondentů N = 53.

Respondenti: MHMP

Celkem respondentů N = 29.

4. Zkušenosti s přípravou a realizací adaptačních opatření

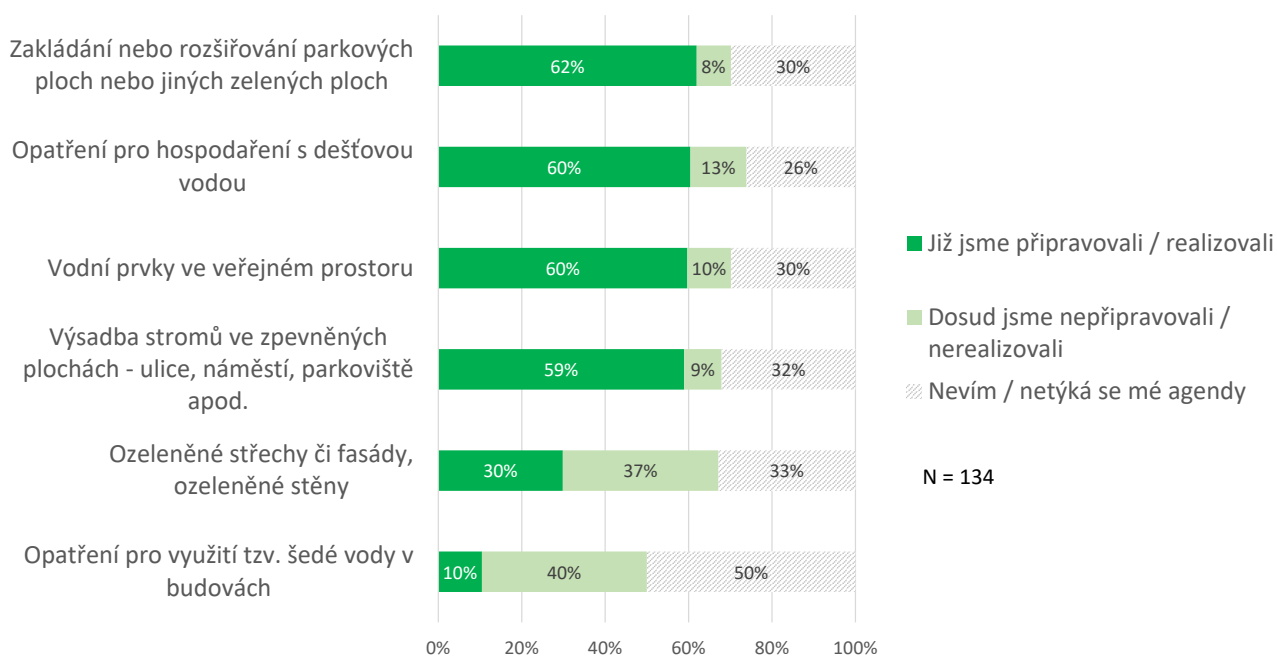
V úvodní otázce jsme se respondentů ptali, s jakými typy adaptačních opatření se v rámci své pracovní agendy již setkali nebo setkávají.

Na tuto první otázku dotazníku odpovědělo celkem 134 respondentů, z nichž většina (**cca 60 %**) **má zkušenost s přípravou či realizací čtyř hlavních kategorií adaptačních opatření** – zakládání nebo rozšiřování zelených ploch, opatření pro hospodaření s dešťovou vodou, instalace vodních prvků ve veřejném prostoru a výsadba stromů ve zpevněných plochách městských prostranství.

Jen **necelá třetina respondentů se** již v rámci své instituce **setkala s přípravou či realizací tzv. zelených střech či zelených fasád**. Pouze **10 % dotázaných má zkušenost s opatřeními pro využití tzv. šedé vody** v budovách.

Zhruba **30 % respondentů u všech kategorií adaptačních opatření zvolilo variantu „Nevím/netýká se mé agendy“**, což pravděpodobně odkazuje k velmi různorodému profesnímu zaměření respondentů, zároveň by však mohlo ukazovat i k poměrně nízké míře informování či zapojení do přípravy či realizace adaptačních opatření v rámci jedné instituce, napříč odbory, odděleními apod.

Zkušenosti s přípravou a realizací adaptačních opatření

5. Překážky při výsadbě stromů v uličním prostředí

Největší shoda panovala na hodnocení problému **kolizí s inženýrskými sítěmi – 62 % respondentů uvádí toto jako jednoznačnou překážku** výsadby v uličním prostředí. Dalších 9 % s tím spíše souhlasí a podle 8 % respondentů jsou kolize se sítěmi bariérou „tak napůl“, tedy jen do určité míry nebo jen v některých případech. **Téměř 80 % respondentů se tedy shodlo v názoru, že kolize se sítěmi výsadbu stromů alespoň částečně komplikují.** Proti se vyjádřilo jen zcela zanedbatelné množství dotázaných (3 %). S problematikou sítí pravděpodobně souvisí i hodnocení problému **absence ochranných pásem pro stromy v legislativě, což do určité míry kriticky vnímá celkem 35 % respondentů**, dalších 18 % pak připouští, že to výsadbu částečně komplikovat může.

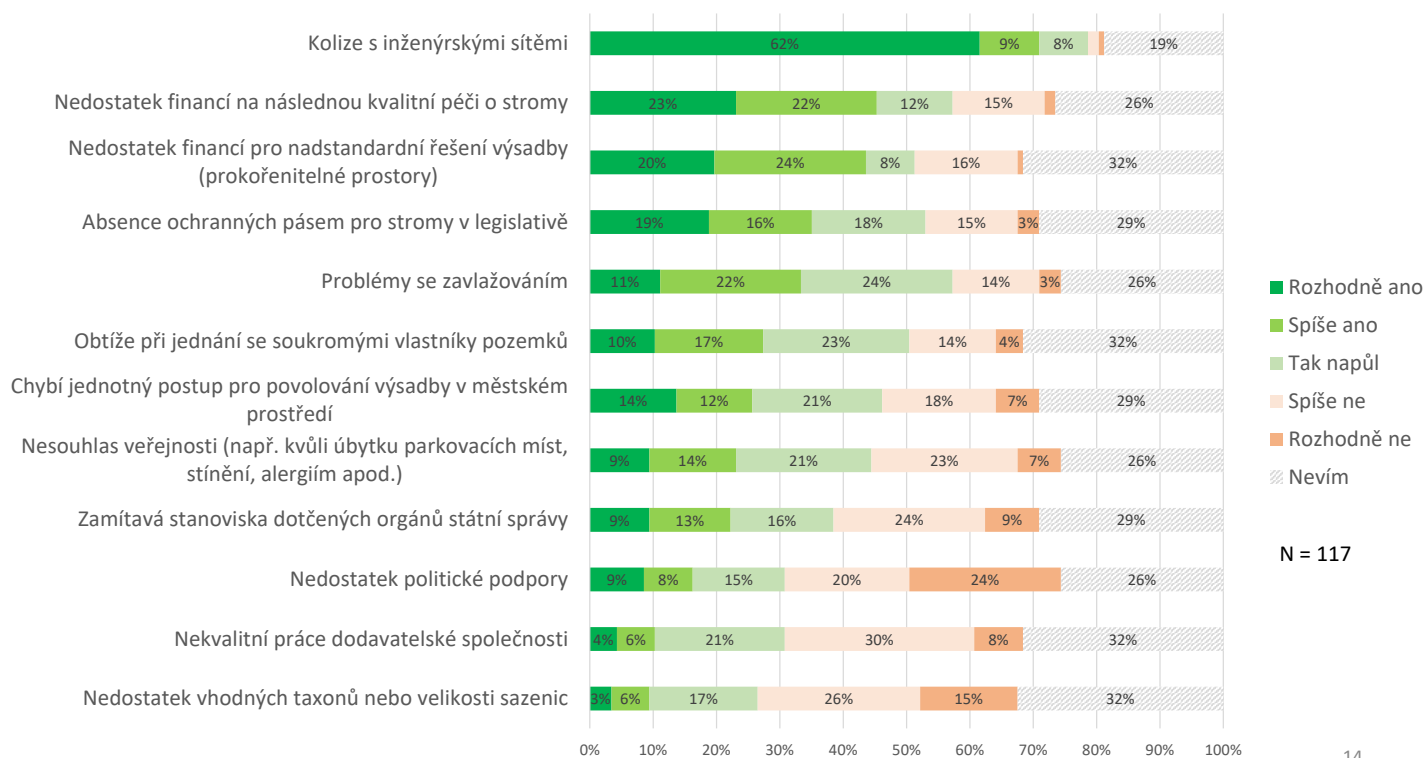
Překážkou bývá podle respondentů také **nedostatek financí na následnou kvalitní péči o stromy či kvalitní řešení výsadby** pomocí tzv. prokořenitelných prostorů – jako komplikaci to vnímá cca **45 % respondentů**. Podle 15 % dotázaných naopak v nedostatku financí problém spíše není.

Ve střední části žebříčku nejčastějších bariér se umístily **procesní komplikace či nesouhlas** různých aktérů – např. obtíže při jednání se soukromými vlastníky, absence jednotného postupu pro povolování výsadby v městském prostředí, zamítavá stanoviska dotčených orgánů státní správy, ale také nesouhlas veřejnosti kvůli úbytku parkovacích míst apod. Jako překážku

výsadby **to do určité míry vnímá zhruba čtvrtina respondentů**, další cca pětina připouští možné problémy.

Poměrně příznivě respondenti hodnotili otázky politické podpory, kvality práce dodavatelských společností či výběr vhodných taxonů pro výsadbu – cca 40 % respondentů v těchto aspektech nevidí výraznější překážku.

Překážky při výsadbě stromů v uličním prostředí

Překážky při výsadbě stromů v uličním prostředí: doplňující komentáře

- Rizika zdravého růstu dřeviny v podmínkách zpevněné plochy a městského prostředí.
 - Poškozování stromů psí močí.
 - Choroby stromů v důsledku oteplování (např. korní spála).
 - Vandalismus (poškozování či krádeže stromů).
 - Nutnost výběru vhodných druhů pro náročné městské prostředí.
-
- Komplikované majetkoprávní poměry a následné svěřování do správy a údržby.
 - Nedostatek iniciativy úředníků (je to práce „navíc“).
 - Chybí koordinátoři investičních akcí, chybí hierarchizace investic.
 - Komplikované vyjednávání v rámci památkové ochrany.
-
- Chybí odborné pozice pro obnovu a údržbu stromořadí a věcné propojení s problematikou HDV.
 - Nedostatek financí nejen na nové výsadby, ale také na údržbu stávající zeleně (např. zdravotní řezy).
 - Nedostatek prostoru pro nové výsadby.
-
- Nepochopení ekosystémové funkce stromů ve městě.
 - Nesouhlas části veřejnosti, obtížná diskuse s veřejností, nízká míra osvěty u veřejnosti.
 - Nekompetentní zasahování politiků do odborné práce.
 - Zábory pozemků ze zemědělského půdního fondu.

6. Překážky při přípravě a realizaci prvků HDV

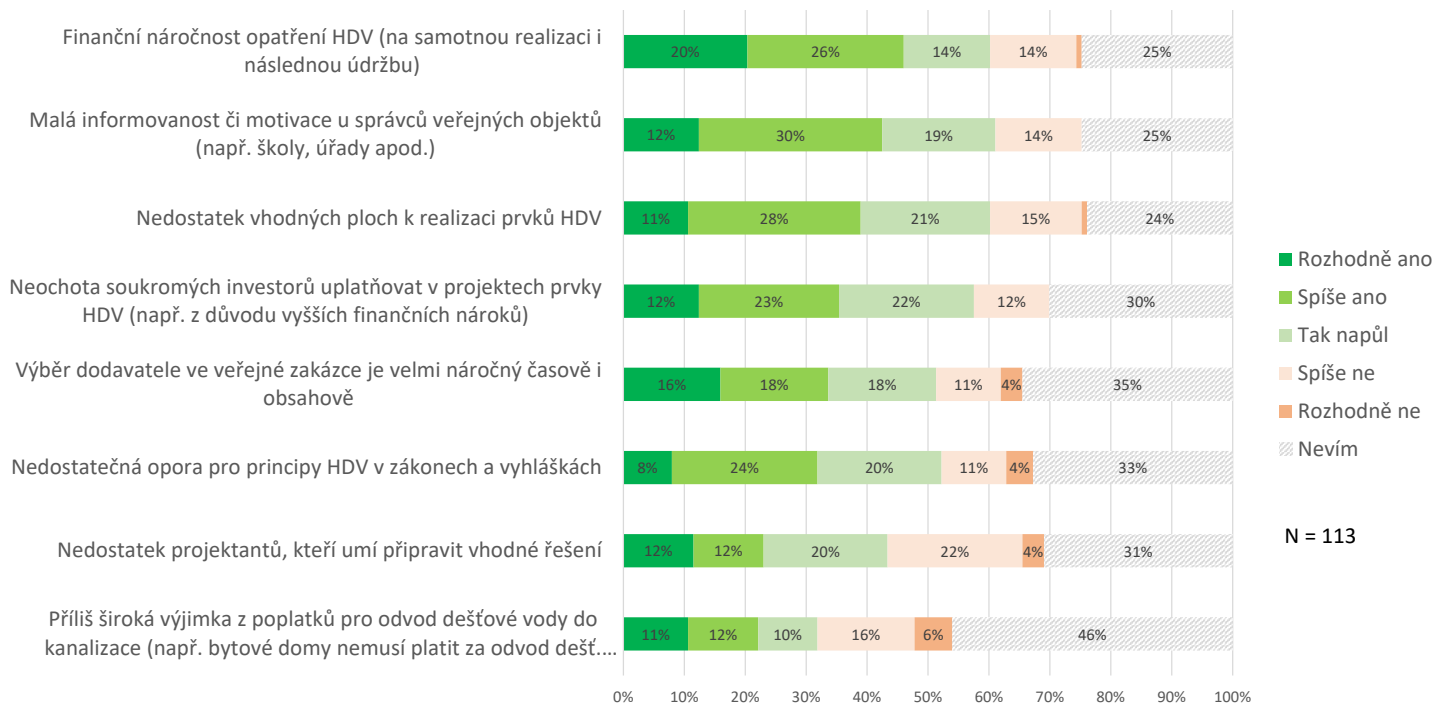
Nejčastější komplikací, na kterou respondenti narážejí při zavádění prvků pro hospodaření s dešťovou vodou (HDV) je především **finanční náročnost těchto opatření** (20 % respondentů to vidí jako jednoznačnou bariéru, dalších 40 % uznává, že alespoň částečně to problém je).

Překážkou je také **nedostatek vhodných ploch** pro tyto realizace a s tím související problém **nízké motivace či ochoty uplatňovat principy HDV jak u správců veřejných objektů** (např. škol, úřadů apod.), **tak u soukromých investorů** a vlastníků (40 % respondentů rozhodně nebo spíše souhlasí, cca pětina zvolila možnost „tak napůl“.)

Třetina dotázaných vnímá do určité míry jako překážku značnou časovou náročnost přípravu a realizaci veřejné zakázky na výběr dodavatele, ale také **nedostatečnou oporu pro principy HDV v legislativě**. Naopak 15 % dotázaných v těchto bodech problém spíše nebo vůbec nevidí.

Při hodnocení aspektu tzv. „výjimky z poplatků za odvod dešťové vody do jednotné kanalizace“ zvolila téměř polovina dotázaných možnost „Nevím, nemám zkušenost“. Ukazuje se tedy, že je to pravděpodobně už poměrně úzce specializovaná záležitost legislativy, které řada respondentů v dotazníku nemusela dobře rozumět anebo se s ní zkrátka ještě nesešla.

Překážky při přípravě a realizaci prvků HDV

Překážky při přípravě a realizaci prvků HDV: doplňující komentáře

- Obtížná adaptace stávajících objektů na nové požadavky a standardy HDV.
 - Složitá technická řešení pro starší budovy, bytové domy apod.
 - Komplikace při jednání se stavebním úřadem.
-
- Neznalost možností uplatnění prvků HDV.
 - Chybí kompletní balíčky pro zájemce – např. SVJ (návody, technické řešení, dotace, projekce, legislativa – prostě vše na jednom místě, krok za krokem).
 - Nízká možnost vymahatelnosti realizace těchto prvků u nových stavebníků.
 - Nízká a nekomplexní podpora státu v rámci dotací.
 - Dotační podpora podzemních nádrží místo efektivnějších a víceúčelových nadzemních retenčních nádrží.
-
- Neochota správců (např. komunikací ad.) tyto nové standardy a prvky HDV začleňovat a realizovat.
 - Nedostatek finančních prostředků i personálních kapacit na následnou údržbu prvků HDV (a z toho rovněž plynoucí neochota správců přistoupit k realizacím).

7. Překážky v oblasti plánování výstavby

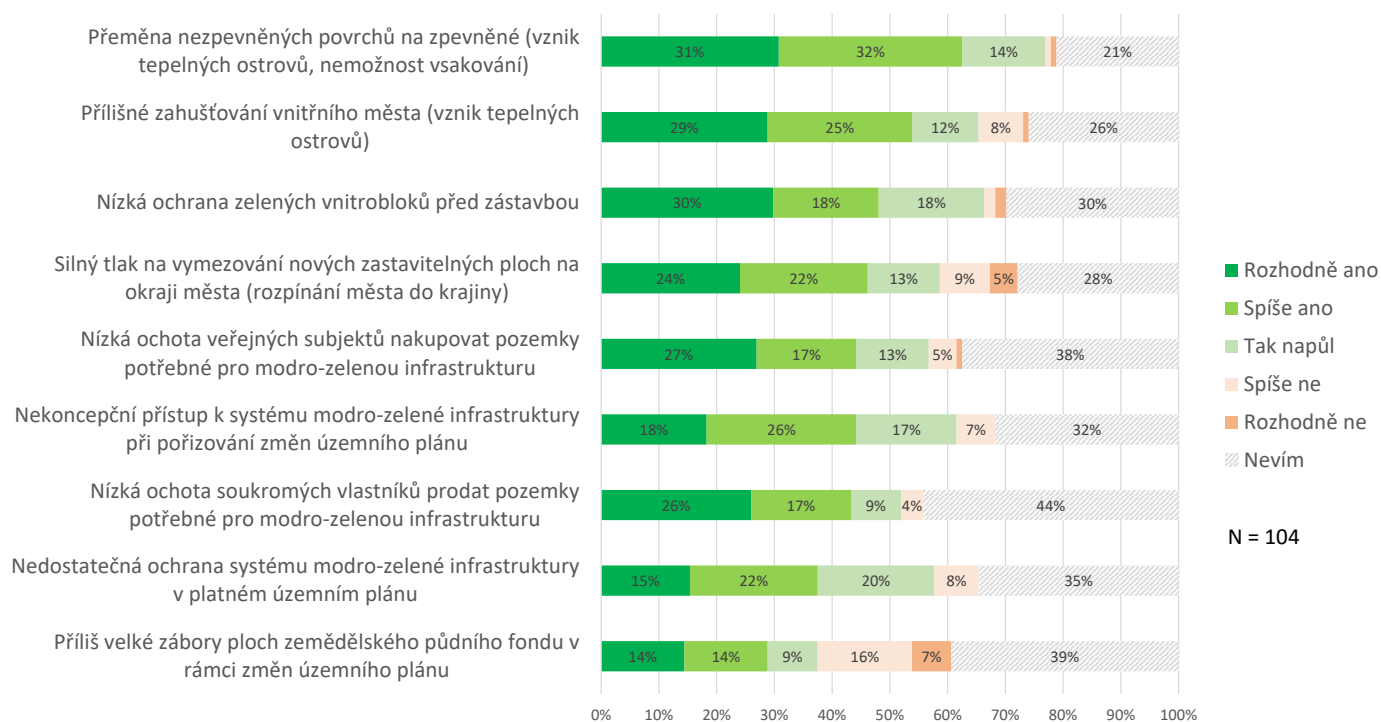
Jako významnou bariéru v uplatňování adaptačních opatření vnímá většina respondentů **především přeměnu nezpevněných povrchů na zpevněné, a tím znemožněné vsakování dešťových vod – 63 % rozhodně nebo spíše souhlasí**. Dále také problematiku **zahušťování vnitřního města a vznik tepelných ostrovů** a s tím související problém **nízké ochrany zelených ploch vnitrobloků** před zastavěním (cca polovina respondentů rozhodně nebo spíše souhlasí).

Zhruba **45 % dotázaných do určité míry vnímá jako překážku nekoncepční přístup k systému modro- zelené infrastruktury při pořizování změn ÚP**, ale také silný tlak na **vymezování nových zastavitelných ploch na okrajích města** (rozpínání do krajiny).

Podobně **kriticky respondenti hodnotili ochotu veřejných subjektů nakupovat pozemky pro modro- zelenou infrastrukturu** a zároveň **nízkou ochotu soukromých vlastníků takové pozemky městu prodat**.

Spíše nerozhodně se respondenti stavěli k otázce záborů ploch zemědělského půdního fondu v rámci změn ÚP – 28 % to do určité míry jako problém vnímá, 23 % v tom překážku nevidí.

Překážky v oblasti plánování výstavby

Překážky v oblasti plánování výstavby: doplňující komentáře

- Nedostatek financí na výkupy pozemků potřebných pro modro-zelenou infrastrukturu (MZI).
 - Přemrštěné ceny při výkupu pozemků od soukromých vlastníků.
 - Neochota státních institucí převést městu či městským částem pozemky potřebné pro MZI.
-
- Finanční nákladnost a nedostatek metodik a podkladových materiálů pro budování MZI.
 - Nízká podpora budování MZI v platné legislativě.
 - Nedostatek projektantů a projekčních schopností k realizaci MZI.
 - Problémové předávání již zrealizovaných investic v rámci MZI různým správcům (městským subjektům) do následné správy a údržby.
-
- Chybí účinné nástroje pro koordinaci budování MZI mezi soukromými a veřejnými subjekty.
 - Nízké nároky na uplatňování adaptačních opatření od soukromých developerů – HMP i MČ by měly více požadovat budování MZI, uplatňování efektivních prvků HDV a dalších opatření v rámci soukromých investičních projektů.

8. Překážky v oblasti organizace práce a komunikace mezi aktéry

Největší shoda panovala u respondentů na **kritickém hodnocení praxe zadávání veřejných zakázek s kritériem nejnižší ceny bez důrazu na kvalitu nabízené služby dodavatele** – jako bariéru při přípravě a realizaci adaptačních opatření to vnímá **celkem 64 % dotázaných** (33 % rozhodně ano, 31 % spíše ano).

Zhruba **polovina respondentů vnímá více či méně jako komplikaci nedostatečné sdílení informací a nedostatečnou koordinaci záměrů** mezi jednotlivými subjekty veřejné správy (HMP, MČ, městské organizace).

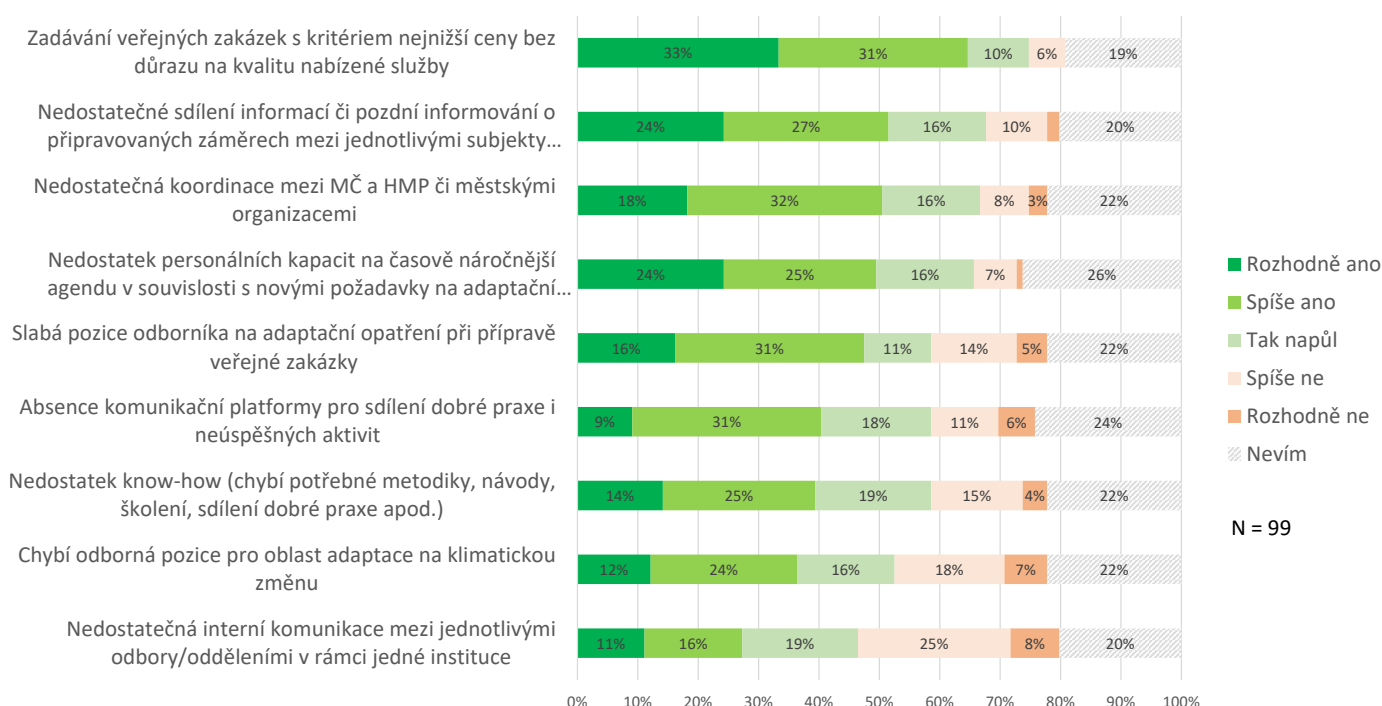
Nedostatek personálních kapacit na časově náročnou agendu adaptačních opatření pociťuje jako jednoznačný problém čtvrtina respondentů, další čtvrtina s tím spíše souhlasí.

Podobně také dohromady téměř polovina respondentů (47 %) vnímá jako možnou překážku slabou pozici odborníka na klimatickou změnu v rámci procesu veřejné zakázky na výběr dodavatele.

Mezi méně palčivé problémy patří podle respondentů nedostatek know-how v oblasti adaptačních opatření či absence komunikační platformy pro sdílení zkušeností – necelá pětina respondentů v tomto překážku nevidí. Čtvrtina respondentů také nemá problém s tím, že by v rámci jejich instituce chyběla odborná pozice pro oblast adaptace

na klimatickou změnu. **Nejvíce se názory respondentů různily v otázce interní komunikace** mezi jednotlivými odbory a odděleními v rámci jedné instituce – třetina je s její úrovní více méně spokojena, čtvrtina ji hodnotí jako určitou bariéru a pětina respondentů zvolila středovou možnost „tak napůl“.

Překážky v oblasti organizace práce a komunikace mezi aktéry

Překážky v oblasti organizace a komunikace: doplňující komentáře

- Chybí podpora spolupráce mezi jednotlivými subjekty veřejné správy.
 - Je třeba podpořit komplexní multioborové know-how – nutné je sdílení zkušeností a užší spolupráce mezi organizacemi.
 - Horizontální komunikace mezi subjekty HMP se postupně zlepšuje (např. i díky vzniku polo-oficiální „Platformy MZI“ v roce 2021).
-
- Pomohlo by, kdyby HMP podpořilo vytvoření sítě odborných pracovníků-koordinátorů pro téma adaptace na změnu klimatu na městských částech a městských organizacích (podobně jako např. s podporou HMP vznikla síť koordinátorů MČ pro téma participace).
-
- Chybí oficiální podpora budování MZI (je to spíše takový disent než oficiální požadavek).
 - Neochota pořizovatelů dokumentací (např. územních studií apod.) rozšířit zadání řešeného území na logický celek respektující návaznosti na okolí – tím se ztratí značná část potenciálu nejen pro vodu/zeleň.
-
- Metodiky, školení i komunikační platformy v oblasti adaptačních opatření a MZI jsou odborníkům i lidem s aktivním zájmem o toto téma dostupné – chybí však dostatečná osvěta a uvědomění veřejnosti a politické sféry.

9. Co by pomohlo k efektivnější přípravě a realizaci

Závěrečnou sekce dotazníku tvořily dvě sady otázek – v první jsme se respondentů ptali, co by podle nich pomohlo v oblasti výsadby stromů, HDV a plánování výstavby – ve druhé pak, co by pomohlo na úrovni organizace práce a komunikace mezi aktéry. Na obě otázky odpovědělo celkem 96 respondentů. **Z výsledků je patrné, že všechna navržená řešení se u respondentů setkala většinově s podporou**, pokud se u některých položek objevila nesouhlasná stanoviska, pak spíše výjimečně a pouze v řádu nízkých jednotek hlasů.

Nejvíce by respondenti uvítali kroky vedoucí k lepší komunikaci se správci sítí – zásadní je podle nich včasné informování o záměrech a vzájemná koordinace záměrů, a to jak mezi síťáři navzájem, tak i s ostatními subjekty veřejné správy – rozhodně či spíše souhlasí **téměř 80 % respondentů**. V tomto by podle většiny mohly pomoci také **investice do budování kolektorů a kabelových chrániček (74 % rozhodně nebo spíše pro)**. Pro zavedení ochranných pásem pro stromy se ovšem vyjádřila o něco menší skupina respondentů (65 % rozhodně či spíše pro).

Podle 45 % respondentů by realizaci adaptačních opatření rozhodně pomohla závazná ochrana zelených vnitrobloků v územním plánu a také **přísnější podmínky pro nevratný zábor ploch zemědělského půdního fondu**, další čtvrtina respondentů s tím spíše souhlasí.

Dohromady **71 % dotázaných se vyjádřilo příznivě k možnosti zavlažování zeleně vyčištěnými odpadními vodami** (z toho 38 % je rozhodně pro). **Zpoplatnění odvodu dešťových vod z nových obytných domů** do kanalizace, které by motivovalo soukromé vlastníky k vyššímu zadržování vod na pozemku, **by však podpořila jen slabší většina respondentů** – souhlas vyjádřilo celkem 54 % respondentů, z toho 28 % je rozhodně pro – zazněly zde také nízké jednotky hlasů rozhodně proti.

Také v tematické oblasti organizace práce a komunikace mezi aktéry se všechny předložené návrhy setkaly s většinovým souhlasem respondentů. U žádného z nabízených řešení v této oblasti přitom nezazněl výrazný nesouhlas.

Nejvíce by respondenti ocenili včasné koordinace investic napříč městskými organizacemi, MČ a HMP, ale také větší rozpočty na přípravu a realizaci adaptačních opatření a jejich následnou správu a údržbu (cca 50 % rozhodně pro, dalších 28 % spíše pro).

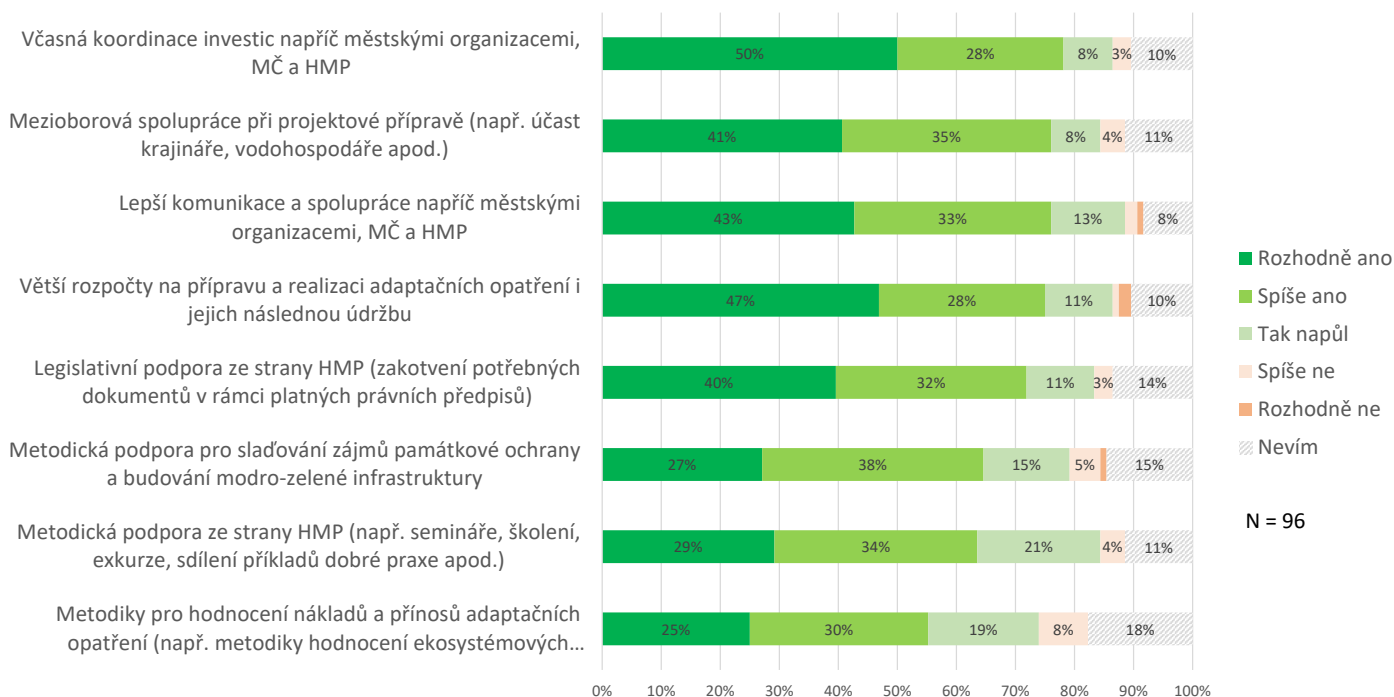
Kolem **40 % dotázaných se vyslovilo jednoznačně pro lepší komunikaci a spolupráci napříč městskými subjekty**, ale také podporu **mezioborové spolupráce** při projektové přípravě a větší míru **legislativní podpory ze strany HMP** (zakotvení potřebných dokumentů v rámci platných právních předpisů). Dalších zhruba 30 % respondentů spíše souhlasí, že by tyto kroky pomohly.

Metodickou podporu ze strany HMP, ať už ve formě školení seminářů či specializovaných metodik, **by rozhodně uvítala zhruba čtvrtina respondentů**, další cca třetina dotázaných je spíše pro.

Co by pomohlo k efektivnější přípravě a realizaci I.

Co by pomohlo k efektivnější přípravě a realizaci II.

Co by pomohlo: doplňující komentáře

- Dostatek finančních prostředků a personálních kapacit na přípravu a realizaci opatření.
 - Zajištění finančních prostředků na následnou správu a údržbu realizovaných opatření.
 - Finanční podpora na údržbu a provozování již realizovaných opatření.
-
- Vytvoření plánovací a koordinační složky pro adaptaci ve městě – vytvoření sítě pracovníků pro oblast adaptace na změnu klimatu, posílení personálních kapacit.
 - Vyšší podpora projektů HDV a modrozelené infrastruktury dotacemi.
-
- Legislativní podpora pro usnadnění realizace opatření – vymahatelnost předpisů a důsledné vymáhání nedodržování zákonných povinností.
 - Začlenění HDV a modrozelené infrastruktury do legislativy HMP a dalších právních předpisů.
-
- Propagace udržitelného způsobu nakládání s půdou, zelení, vodou – všeobecná osvěta k významu MZI.
-
- Zpřísnění podmínek pro novou výstavbu na plochách ZPF. U stávající infrastruktury umístěné na pozemku ZPF by naopak mělo být obcím vyhověno s vynětím automaticky a bezplatně.

Závěr

V celkovém pohledu lze shrnout, že **v podstatě všechny identifikované překážky byly respondenty většinově potvrzeny jako více či méně závažné pro úspěšnou a efektivní přípravu a realizaci adaptačních opatření v Praze.**

V oblasti výsadby stromů jsou to nejčastěji **kolize s inženýrskými sítěmi, obtížná vyjednávání**, ale také **nedostatek financí** na kvalitní řešení výsadby a následnou kvalitní údržbu a péči o stromy. Podobně u opatření HDV bývá podle respondentů **nejčastější překážkou finanční náročnost jejich realizace i následné správy a údržby**, ale také **nízká motivace či ochota veřejných správců i soukromých vlastníků** nová řešení zavádět. Jako výraznou komplikaci na úrovni plánování výstavby vnímá velká část respondentů přílišný **tlak na zahušťování vnitřního města a s tím související rapidní úbytek nezpevněných ploch** (výrazná většina také uvádí, že by v tomto ohledu pomohla např. závazná **ochrana zelených vnitrobloků** v územním plánu).

V oblasti řízení je nejčastěji zmiňovaným problémem praxe **zadávání veřejných zakázek s kritériem nejnižší ceny bez důrazu na kvalitu** nabízení služby (přitom dodavatelů, kteří umí připravit kvalitní řešení, bývá podle respondentů na trhu spíše dostatek). Výrazná shoda panovala na tom, že komplikace způsobuje **nedostatečná koordinace záměrů a sdílení informací** mezi městskými subjekty, ale také **nedostatek personálních kapacit** pro časově i odborně náročnou agendu adaptačních opatření.

Na základě identifikovaných bariér by respondenti **nejčastěji ocenili zlepšení vzájemné komunikace a včasnou koordinaci záměrů** napříč subjekty hl. m. Prahy, ale i se soukromými investory. Podle většiny dotázaných by pomohlo **navýšení rozpočtů nejen na samotnou realizaci adaptačních opatření ale také na následnou správu a údržbu**. V některých ohledech by podle významné části respondentů pomohla také **legislativní podpora ze strany HMP** (např. ochrana vnitrobloků, vymahatelnost standardů HDV, zpřísnění podmínek pro novou výstavbu na pozemcích ZPF apod.).

Nutno dodat, že prakticky u všech otázek dotazníku jsme zaznamenali relativně vysoké četnosti v kategorii „**Nevím / netýká se mé agendy**“ – průměrně 20 až 30 % u otázek na hodnocení bariér v rámci čtyř tematických sekcí a 10 až 20 % u hodnocení návrhů na zlepšení. Lze to přičíst **poměrně vysoké míře specializace jednotlivých tematických okruhů a potřebné míře odbornosti či zkušenosti pro zodpovědné zhodnocení konkrétních otázek** – možnost „nevím, netýká se mé agendy“ tak byla zcela relevantní odpovědí v těch tematických sekcích, kde si respondent nebyl jist. Při analýze dat se potvrdilo, že respondenti vybírali možnost „Nevím“ opravdu věcně, nikoliv plošně (tzn. soubor neobsahuje odpovědi respondentů, kteří by neměli zkušenost s žádnou z oblastí) – **odpovědi zahrnuté do analýzy tak můžeme považovat za věcně relevantní a založené na přímé zkušenosti respondentů**.

Adaptační opatření v Praze Co jim brání v realizaci

Autorky: Mgr. Petra Kolínská, Mgr. Reza Vlasáková
Zelený kruh, Lublaňská 18, Praha 2
kancelar@zelenykruh.cz

Elektronická verze výzkumné zprávy na: www.zelenykruh.cz

Grafické zpracování: [studio Datle](#)

Projekt je realizován s finanční podporou hlavního města Prahy
a Active Citizens Fund. Výstupy projektu nevyjadřují stanoviska dárců.

Praha, listopad 2022. CC BY-NC

www.zelenykruh.cz

